

ज्ञजलपा वाःपौ

JWOJALAPA NEPALBHASKAR WEEKLY

दै: ६ ल्या: २४ पूर्णाङ्क: ७६

ने. सं. ११३६ थिलागा नवमि आइतवा: २०७२ पुस १९ गते आइतवार (Jan- 3, 2016)

मू: ८/- (च्यातका)

पुष २७ गते किपूया लाय्कुलिइ सभा

नेवा:त नापं आदिवासी जनजातित
सहभागी जुइत उत्साहित

ज्वज्वलपा वा:पौ

नेपा: एकिकरणया नामय् पृथ्वीनारायण शाहनं आक्रमण याना किपू त्याकूगु इलय् किपूमितय्त अन्याय या:गु नापं छगू कथं युद्धया नियम विपरित कथं तर्क आक्रमण या:गु खँ किपूमितय्सं जक मखु सकल आदिवासी जनजाति व नेपा:मिपिन्सं इलय् ब्यलय् लुमंकेगु याना वयाच्वंगु दु ।

अले व हे पृथ्वी नारायण शाहया बुद्धि कथं हना पृथ्वी दिवस धका: दैय् दसं जुजुवादीतय्सं पुष २७ गते थीथी ज्याभूव: याना वयाच्वंगु दु ।

न्हापांसिं जुजुवादीतयगु विरोध जक मखु राजतन्त्र दुगु इलय् तर्क राजतन्त्रया विरुद्धय् स: तयावयाच्वंगु किपू धका: तायेका वयाच्वंगुलिं थुगुसी नेपा:या आदिवासी जनजातितय्सं नेवा: नापं आदिवासी जनजातिया हक अधिकार सुनिश्चितताया नितिं न्ह्याकाच्वंगु नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति अभियानया न्हापांगु चरणया ज्याभूव: समापन यायेगु थाय् किपू धका: ल्य:गु दु ।

उकिं वइगु पुष २७ गते किपूया दरबारक्षेत्र अर्थात लाय्कुलिइ छगू त:जिगु आदिवासी जनजातितयगु सभा यायेत्यंगु दु ।

नेपा:या आदिवासी जनजातिनिसें नेवा:त तर्क उगु अभियानय् सक्रिय जुयाच्वंगु दुसा आ: वइगु

पुष २७ गते जुइगु ज्याभूवल्य् तर्क आदिवासी जनजातित सहभागी जुइगुनिसें उत्साहित जुयाच्वंगु दु धका: नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानं धा:गु दु ।

थ्व हे भूवल्य् वंगु शुक्रवा: किपूया पांगाय् उगु अभियानया भूवल्य सहलह मुँज्या या:गु दुसा अथे हे किपूया लाय्कुलिइ नं उखुन्हु हे बहनी सहलह मुँज्या या:गु दु ।

अथे हे वइगु मंगलवा: किपू स्तरया छगू भेला यायेगु तयारी यानाच्वंगु दु । अथे हे यल, लुभु नापं येँया थीथी लागाय् तर्क अज्व:गु कथंया अभियान व प्रशिक्षण ज्याभूव: यानाच्वंगु दु ।

न्हूगु जारी या:गु संविधानय् नेवा:निसें आदिवासी जनजातियात अधिकारविहिन याना खस आर्यया सर्वोच्चता कायम या:गु अले अन्तरिम संविधानय् तर्क बिइ धुंकेगु अधिकारयात न्हूगु संविधानं लाका का:गु नापं नेवा: नापं नेपा:या आदिवासी जनजातिया पहिचानयात पूर्णरूपं अस्वीकार या:गु खँ न्हयथसें आ:या अवस्थाय् नेपा:या आदिवासी जनजातित मंका: कथं न्ह्या: वनेमा:गु ठहर याना उगु अभियान न्ह्याका वयाच्वंगु ख: । थ्व हे भूवल्य् नेवा:तयगु हे नेतृत्वय् आदिवासी जनजातितयगु अभियान स्वनिगलय् न्ह्याकेमा: धका: हे नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियान संचालन याना वयाच्वंगु ख: ।

नेवा: पहिचानया नितिं छम्ह नेवा:पाखें
छतका दांया ग्वाहालि अभियान

नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानया भूवल्य शनिवा: येँया इतुंबहा:निसें प्रत्येक नेवा:यात नेवा: पहिचानया नितिं छतका/छतका ध्यवा ग्वाहालि कायेगु अभियान सुरु या:गु दु । शनिवा: जूगु भेलाय् सहभागी जुयादीपिं थ्यंमथ्यं पीम्ह नेवा:तय्सं छतका/छतका दां बिया उगु अभियानयात ग्वाहालि यानादीगु ख: । उगु कथंया छम्ह नेवा: छतका/छतका दां अभियान संचालन यायेगु जुइ धका: धा:गु दु । उगु ज्याभूवल्य् नेवा:तयगु अधिकार न्हूगु जारी या:गु संविधानं लाकाका:गु ठहरयासें आ: न्हूगु संविधानय् नेवा:तयगु अधिकार मदुगु विषययात नेवा:तयगु त्वा: त्वालय् थुइकेगु नितिं जगदीश राजभण्डारीया संयोजकत्वय् छगू येँया नितिं संयोजन समिति नीस्वंगु दु । उगु समितिया दुजलय् येँया थीथी त्वा:यापिं विश्वनाथ श्रेष्ठ, श्रीकृष्ण महर्जन, ओमकाजी ताम्राकार नापं येँया थीथी व्यक्तित्वपिं च्वनादीगु दु । ज्याभूवल्य् नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानय् क्रियाशिल जुयादीपिं श्रीकृष्ण महर्जन, राजभाई जक:मि, रामभोला महर्जन, सर लंगोपाल महर्जन, विश्वनाथ श्रेष्ठ, जगदीश राजभण्डारी लगायतया व्यक्तित्वपिन्सं न्ववानादीगु ख: ।

शासकतयगु असक्षमताया विरोध यायेनु, संविधानं आदिवासी जनजातिया अधिकार लाकाका:गुया विरुद्धय् स: ध्वयेकेनु

नेवा: प्रदेशय् सवैधानिक ग्यारेन्टीया निति

नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानया न्हापांगु चरणया ज्याभूव: क्वचायेकेगु समारोहलय् ब्वति कायेत वइगु पुष २७ गते किपूया दरबारस्वयर लाय्कू वनेनु

ज्याभूव: जुइगु थाय्
दरबार स्ववायर (लाय्कु) किपू
ई २ बजे

ज्ञाजलपा वा:पौ

सल्लाहकार
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रकाशक:

नजरराम महर्जन
सम्पादक

श्रीकृष्ण तण्डुकार
ले-आउट:

ज्वजलपा डेस्कटप
संवाददाता

भरत महर्जन, निरजमान सिंह
थाकू

प्रिन्ट स्काई, यें

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४९४०९०७७

ई-मेल : jwojalapaweb@gmail.com

सम्पादकिय

संविधानय् मातृभाषाया सवाल

निक्क:गु संविधानसभां जारी या:गु न्हूगु संविधानय् खय् भाय्यात संघर्षनिसें प्रदेश व स्थानीय निकायतक छयलेगु कथंया सरकारी कामकाजया भाय्या रुपय् नालात:गु दु ।

अले व हे संविधानय् प्रदेशय् बहुसंख्यक जनतां ल्हाइगु छगू वा छगूसिबें अप्प: मांभाय्यात नियम दयेका छयलेफइ धका: च्यात:गु दु उगु नियम दयेकेगु नितिं संविधानय् भाषा अयोगया व्यवस्था यानात:गु दु । अले व भाषा आयोग संविधान जारी जूगु दच्छिया दुने दयेकेगु नापं न्यादया दुने आयोगं ज्या याना संघ सर कारयाथाय् प्रदेशय् प्रयोग याये फइगु भाय्या प्रस्ताव यायेगु नापं संघीय सरकारं उकिया निर्णय याइ धका: उल्लेख यानात:गु दु । थुकिया अर्थ खय् भाय्यात सुरक्षित याना मेमेगु भाय्या भविष्ययात अन्यौलताय् लाका विउगु दु । खुदै तक ला खय् भाय्या एकछत्र राज जुइगु हे जुल अले अनं लिपा नं संविधानया व्याख्या यायां नियम कानूनया नामय् प्रदेशय् तकं नेवा: भाय् लगायत मांभाय् ल्हाये मदइगु कथंया वातावरण तयार यायेत्यंगु दु ।

नेपालय् गुलि नं आयोगत दयेकल व आयोगया प्रतिवेदन कार्यान्वयन या:गु हे महुनि । उकिं आ: संविधानय् भाषा अयोग दयेका प्रदेशय् सरकारी कामकाजया भाय्या रुपय् छयलेगु व्यवस्था यायेगु धा:गुया अर्थ नेवा: भाय्निसें नेपा:या मेमेगु मांभाय्यात सरकारी कामकाजया भाय्या रुपय् छयले मदयेकेगु योजना कथं हे संविधानय् अज्व:गु व्यवस्था या:गु जकं मखुला धका: न्हयस: थनेत बाध्य जूगु दु ।

नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबू यल जिल्ला कचाया गवसालय् वंगु शनिवा: यलय् यल जिल्लाया प्रमुख जिल्ला अधिकारीनिसें यल उपमहानगरपालिकाया प्रमुख नापं कार्यकारीयात तकं लसकुस नापं म्हासीका ज्याभ्व:या लू

येंनिसें किपूतक ज्यापू महागुथि

ने.सं.११२३ कछलाथ्व पारु म्हपुजा (वि.सं.२०५९ कार्तिकं ज्यापु महागुथि किपू नगर समितिं पिथंगु लुमन्ति-पौ पाखें ल्हय्या कया:गु । थ्व च्वासां ज्यापु महागुथि गथेजुया गुगु कथं पलिस्था जुल धइगु सिकेत तिव: विइगु तायेका थन न्हयव्वया च्वना । ज्यापु महागुथि पलिस्था जुसानिसंयापिं आ:तक ग्व:म्ह ज्यापु महागुथि च्वना ज्या यानाच्चंगु दु सिइकेगु ह्वता: दइगु आशा याना – सम्पादक

–बुद्धिलाल ज्यापु–

ने.सं.१११० थिला (वि.सं.२०४५ साल मंसीर) पाखेया खँ ख: । एकाराम पासां जित: नापला: भाल । (एकाराम सिंह व जि जिमि निम्ह लिपि गुथिया सदस्यया नातां म्हासिकाया कालबिल जूपिं ख: ।) वय्क ज्यापुतय्गु थीथी समस्यायात कया: जुइगु न्हापांगु मुँज्याय् वयेत इनाप या:भा:म्ह जुयाच्वन ।

उगु मुँज्याय् यें, यल, ख्वप व किपू प्यंगु शहरया (पाय्छि ल्या:ला ल्वमन) प्रतिनिधिकथं ब्वना त:गु खनेदु । ब्वनात:कथं जिपिं नवीन पासाया छें दल्लुइ मुना । ज्यापुतय्गु म्वानासुनिसें ज्यापु जीवनया संस्कृति, सुसंस्कार, कुसंस्कार, परम्परा, प्रवृत्ति, भाषा भेषभुषा नसा त्वंसा थीथीकथंया परम्परागत ज्यायात दुवालेगु सहलह जुल । उगु मुँज्या ज्यापु सेवा समाज (ज्यासेसा) नांया छगू पुच: न नी स्वन । उगु पुच:लं ज्यापु समाजदुने च्वना: अध्ययन अनुसन्धान प्रचार प्रसार यायेगु तातुंगु जुल । ज्यासेसं ज्यापु समाजदुने शिक्षा अनिवार्यकथं कायेके बीगु, रोजनीतिइ अग्रसर याकेत छाघ्यायेकेगु, नख:चखलय् ख्वालेगु, देय्दुनेया थीथी लागाय् अग्रसर याकेत अन्तरक्रिया याकेगु उद्यमी, व्यापारी, शिक्षक, प्रशासक, कर्मचारी ज्यापुत छथाय् छथाय् मुना: न्हूतगु सोच विकास यायेत लकस दयेकेगु ख: ।

ज्यापु समाज हिलेगु मू आज्जु ज्वना: लयलय् पतिकं थाय् हिला: मुनेगु ज्या यायां वना । देय्दुने च्वपिं ज्यापुतय्गु ज्यापु जातिया सुधार व सशक्तिकरण यायेगु, ज्यापुतय्गु मौलिक धर्म, संस्कार, संस्कृति, इतिहास मालेगु वा बालेगु आदि खँत थीथी मुँज्यां पिदंगु ख: ।

ज्यापुतय्गु मेमेगु जातिं क्व:थुना च्वनसा ज्यापुवर्ग थ:पिन्सं थ:तक उकथं हे अपहेलित तायेका ज्यापु धायेके मय्या: सुवाल, डंगोल, सिं, सिंह (हाक:गुंदुने) श्रेष्ठ (नेपा:दुने हाक:गुपिने) धायेगु च्वयेगु याना हयाच्चंगु खनेदु । थथे थ:गु जात सुचुकेगु धैगु बांला:गु संकेत वियाच्चंगु खनेमदु । खला थुज्व:गु संकेत व:गुया

हुनि मेता मखुसे जयस्थिति मल्लनिसें आ:तक राज्य सत्ताय् हिन्दु शासकतसैं वर्णाश्रम व्यवस्था लागु याना: ज्या इनां ज्याय् च्वय्क्वय् यानात:गु खनेदु । हिन्दु धर्म थजात क्वजात यानां श्रमजिवि वर्गयात थीत्य: थीमत्य:या बालं चिना: च्वय्क्वय् तया: अपहेलित याना: इमि थ:थवय् ल्वाका: शासन याना वयाच्चंगु खनेदु । धर्म थीत्य: थीमत्य:या भावनां याना: नं सुनं मनूत थ:त थीमत्य: धायेका क्वसिया च्वनेगु ययेकी मखु । उकिं नं जात हिला वनीगु ख्या: खँ मखु ।

भीत मेपिन्सं छाया् हेय् दुष्टिं स्वल वयात क्वथीक बाला: स्वयेमा: । उकिया कारण मालेमा: । अलय् मेपिन्सं तइगु हेय् दुष्टिइ ह्युपा: हयत धिकिधिकिं भीगु ज्या, खँ, बोली, व्यवहार, व्यवस्था, नयेगु त्वनेगुली सुधार यायेमा: । भीपिं बुँज्याय् जक लिमकुसे बुँज्यां पिनेया तमाम ज्याय् तालिमं निपुणता हयेमा: । निपुणता दयेका सर्वश्रेष्ठम्ह ज्यापु जुया मेमेपिनिगु समाजय् नं न्हाय् तपुका म्वाकेगु लँपु क्यनेगु हे ज्यापु सेवा समाजया मू उद्देश्य ख: ।

दच्छि निर्दयं हितु हिला: सहलह व्याकेगु ज्या जुलसा, थ्वहे इलय् ज्ञान बहादुर नेवा: नं जित: पासाकथं नापनापं जुइगु जुल । थ्वहे इलय् किपुली नं ज्यासेसया किपू कचा नी स्वनेगु ता: तयाकथं किपू नगां व पांगाया पासापिं जिम्ह दाजु कृष्णलाल महर्जनया छेंसं स:ता सहलह व्याका । तर उगु मुज्यां साम्प्रदायीकता ब्वलनी धका: किपुली ज्यापु सेवा समाज या कचा दयेके मज्यू धैगु क्व:छित ।

जिपिं कुमचा:से ज्यासेसया थीथी ज्याभ्व: दय्कु दय्कु न्ह्यान्त्यां वना । लिपा ज्यासेसं यक्व यक्व ज्यायायेगु तातुनागु भवलय् इतिहास निर्माण यायेगु नं छगू ख: । उकिं इतिहासकारतय्गु नमूना जुइकथंया ज्यापुतय्गु बारे थी थी पत्र पत्रिकाय् पिदने धुकूगु छुं लेख खय्भासं भाय् हिला: ज्यापू जाती– एक अध्ययन धका: छगू सफूचा नं पिथनेगु ज्या जूगु ख: । उकी किपू पाखें यक्व यक्व सहभागी यानागु ख: । थौकन्हय् व सफूचा दुर्लभ जुइधुकल ।

जिपिं न्ह्यान्त्यां वनाच्चच्चं २०४६या जन आन्दोलन जुल । निम्ह प्यम्ह नं मुने मज्यूगु ई नं बल । तर जिपिं उसि मचासे मुनेगु ज्यायायां वना । तर बुलुहुँ –बुलुहुँ नापलायेगु तापाना वन । तापाना वव करिव करिव बूगु थें हे जुल ।

ने.सं.११३ (२०५०) पाखे संयुक्त राष्ट्र संघं विश्व आदिवासी दिवस दँ

घोषणा यात । थ्वलिसे लिसें यें ज्याथाया पुलांम्ह किसान नेता नाती महर्जनं भी ज्यापुत आदिवासी ख:, उकिं भी ज्यापुतय्गु आदिवासी घोषणा याकेमा धका: स: थ्वयेका दिल । वय्क: न्हयलुवा जुया छक: मुनेगु ज्या जुल । व मुँज्यां ज्यापु सेवा समाजया पदाधिकारीतनापं मुँज्या यायेगु खँ क्व:छित ।

छन्हु जि मवंसे मगा:गु ज्याया सिलसिलाय् राजभाइ जक:मिया छेंय लात । खँ ल्हाल्हां लिवा:गुलिं जि तसकं उसि दन । जि हथाय्चाया खँ त्वाल्हाये त्यना । जि मुँज्याय् वने लिबात धका: धया । खँय् खँय् ज्यापुतय्गु बारे खँ व:गुलिं जक:मिजुं जित: नं ज्यापुतय्गुवारे तसकं ज्या याये मास्ति वयाच्चन धका: धयादिल । जिमित मा:पिं नं उज्ज:पिं हे खत । उकिं जकमिजुयात थौहे आ:हे वनेका नु धया । ज्यूका ज्यू धका: जिपिं नापं वना ।

मुँज्या तसकं न्ह्याइपुक न्ह्यात थुगु मुँज्याय् थिमिपाखें नं छम्ह प्रतिनिधि भा:गु जुयाच्वन । मुँज्याय् पुच:या नां छु तयेगु धैगु बारे ताहाक: जुइक सहलह ब्यात । दुग्यक सहलह लिपा गुथिया गुथि प्रतिनिधि प्रतिनिधि कया: ज्या सनेमा:गु व गुथिया गुथि जायाच्वपिं ज्यापुतय्गु बारे दुग्यक सहलह व्याका यंकेमा:गुलिं ज्यापु महागुथि नां छुइगु खँ जुल । थुकथं ज्यापु महागुथि विधिवत् ने.सं.१११३ गुलागा एकादसि (२०५० भाद्र २६ गते) खुन्हु ज्यापु सेवा समाजं ज्यापु महागुथि केन्द्रिय तयारी तदर्थ समिति गठन जुल । ज्यापु महागुथि नी स्वनेगु ज्या ज्यापु सेवा समाजया सकृयताय् जूगु ख: ।

ज्यापु महागुथि केन्द्रीय तयारी तदर्थ समितिया पदाधिकारीपिं

- १) राजभाइ जक:मि कजि – किपू
- २) विपेन्द्र महर्जन दुज: – यें
- ३) विर सिंह दुज: – यल
- ४) गोपाल महर्जन दुज: – यें
- ५) आसाकाजि महर्जन दुज: – यें
- ६) बुद्धिलाल ज्यापु दुज: – किपू
- ७) सानुकाजि महर्ज (ख) दुज: – यें
- ८) नवीन डंगोल दुज: – यें
- ९) एकाराम सिं दुज: – यें
- १०) राजभाइ ज्यापु दुज: – यें
- ११) न्हुच्छेलाल महर्जन दुज: – यें
- १२) सानुकाजि महर्जन दुज: – यें
- १३) रत्नकाजि महर्जन दुज: – यें
- १४) भक्तमान महर्जन दुज: – यें
- १५) हिराकाजि महर्जन दुज: – यें
- १६) मचाराजा महर्जन दुज: – यें

थनीलिपा छसिकथं मेगु बालय् ...

लोकसाहित्य परिषदया ग्वसालय् थीथी सिरपा लःल्हात

–ललेन्द्र शाक्य–

यलया बखुँवहालय् च्वंगु लोकसाहित्य परिषदया ग्वसालय् ने.सं. ११३६ थिलागा पंचमी (पुस १५ गते) बुधवाः यलया नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, पाटन संयुक्त क्याम्पस, यल ध्वाखाय् तःजिक थीथी सिरपाः लःल्हायेगु ज्या व सफू पितव्वज्या ज्याभवः जुल ।

नेवाः जातिया भाषा, साहित्य, संस्कृति, कला-संगीतयात प्रसारण यानाः संरक्षण-सम्बर्द्धनया नितिं तिवः ब्यूगु हुनिं नेपालमण्डल टेलिभिजनयात ‘गौरी अनन्त सिरपाः’ लःल्हाःगु खःसा नेपालभाषा, नेपाललिपि थपू यायेगु ज्याय् च्छायेबहःगु योगदान याःगुलिं मांभाय् पुचः यलयात ‘हेमराज हःपाः सिरपाः’ लःल्हाःगु खः ।

ज्याभवः लोकसाहित्य परिषदया नायः प्रो. प्रेमशान्ति तुलाधरया सभा नायःसुइ न्ह्याःगु खःसा मूपाहाँ कथं नेपालभाषा केन्द्रीय विभागया प्रमुख सहप्राध्यापक तुल्सीलाल सिंह भ्रायादीगु खः ।

सिरपाः लःल्हायेगु ज्याभवलय् मूपाहाँ सिंहयात ल्हाःतं सम्मान पौ लःल्हानादीगु खःसा दातापिं ‘गौरी अनन्त सिरपाः’या दाता रामकुमारी श्रेष्ठ व ‘हेमराज हःपाः सिरपाः’या दाता चन्द्रलक्ष्मी शाक्यपिन्सं नगद सिरपाः लःल्हानादीगु खः ।

‘गौरी अनन्त सिरपाः’ दुने नीदः (२०,०००) तका नगद दुथ्याकातःगु दुसा ‘हेमराज हःपाः सिरपाः’ दुने १ लख तका नगद दुथ्याकातःगु दु ।

लोक साहित्य परिषदया न्वकू दिलीप जोशीं लसकुस न्वचू वियादीगु उगु ज्याभवलय् ‘मूर्तिमान सिरपाः’या आर्थिक ग्वाहालिं परिषदया नायः प्रो. प्रेमशान्ति तुलाधरं सम्पादन यानादीगु ‘नेवाः कला व प्रविधि’ सफू संस्कृतविद् सत्यमोहन जोशीं उलेज्या यानादीगु खः । ‘मूर्तिमान हःपाः सिरपाः’या दाता रत्नमान शाक्यं लोकसाहित्य परि

षदया कोष बृद्धिया नितिं न्ययुद्धः (५०,०००) तका नगद परि षदयात लःल्हानादीगु खः ।

ज्याभवःलय् मूर्तिमान हःपाः सिरपाःया दाता रत्नमान शाक्य, गौरी अनन्त सिरपाःया दाता रामकुमारी श्रेष्ठलिसें संस्कृतविद् सत्यमोहन जोशीपिन्सं नुगःखँ तयादीगु खःसा वय्कःपिन्सं लोकसाहित्ययात संरक्षण व सम्बर्द्धन यानाः सकल जनमानस न्ह्यःने पिब्वल धाःसा समाजय् जुयाच्चंगु समस्या ज्यनीगु विचाः प्वंकादीगु खः । ज्याभवः रजितबहादुर श्रेष्ठं न्ह्याकादीगु खः ।

‘जिमिसं छ्वयाहयागु सामानतकं एअरपोर्ट पित मब्बू नेपाल सरकारं’

-पद्म शाक्य, सल्लाहकार, गुथि अष्ट्रेलिया

(पद्म शाक्य, थौकन्हय् गुथि अष्ट्रेलियाया सल्लाहकार जुयाच्वनादीम्ह व्यक्तित्व खः । वय्कः सन् १९८७ मार्च महिनाय् अष्ट्रेलियाय् भ्रायादीगु खः । थ्वय्कः भाजु अष्ट्रेलियाय् न्हापांम्ह नेपालीपिंमध्ये खुम्हम्ह व्यक्ति कथं कयातःगु दु । थुगु गुथि अष्ट्रेलियायापाखें वंगु बैशाख १२ गते व्वःगु तःभुखाचं यानाः पीडितपिन्त आपालं हे ग्वाहालि याःगु दु । थुगु हे विषयनापं थीथी विषयस थ्वय्कः भाजु पद्म शाक्यलिसे नेवाः अनलाइनन्यूजया प्रतिनिधिं यानादीगु बःचाधंगु खँल्हाबल्हा थन न्ह्यव्वया च्वना ।)

पद्म दाई, छि अष्ट्रेलिया थ्यंकादीम्ह दकले न्हापांम्ह नेपालीपिंमध्ये खुम्हम्ह व्यक्ति, आःया अष्ट्रेलिया व न्हापाया अष्ट्रेलियाय् नेपालीपिनिगु उपस्थिति गथे जुयाच्चंगु दु ?

जि अष्ट्रेलियाय् न्हापा वयावलय् नेपालीपिं मुक्कं न्याम्ह जक दूगु खः, जि खुम्हम्ह जुल । अष्ट्रेलियाय् उगु इलय् मनुतयगु म्हो जक उपस्थिति जूगुलिं च्वनेत, ज्या यायेत व पि.आर. कायेत थौकन्हय्थें थाकु मजू । जि नेपालय् हे होटल व्यवसाय यानाच्वनाम्ह खः । जि काठमाडौं गेष्ट हाउसया म्यानेजर जूगुलिं होटल सम्बन्धी अनुभव दु । अष्ट्रेलियाय् थ्यनेधुंकाः जिं होटलय् हे ज्या माला । न्हापां स्वंगू होटलय् अप्लाई याना । स्वंगू हे होटलं जितः सःतल । जिं छगू होटलय् मेनेजरया ज्या याना । जिं पि.आर. नं अःपुक हे कया ।

छिबिपिन्सं लिपा गुथि अष्ट्रेलिया नं पलिस्था यानादिल धाइ नि ?

हजुर, सन् १९९६ स नरेन्द्र श्रेष्ठ, तारा श्रेष्ठ, राजेन्द्र श्रेष्ठ, सुरेन्द्र श्रेष्ठ, नारायण प्रधान, पुष्कर प्रधान, उमेश सिन्हा, पूर्ण श्यामी व जि जानाः गुथि अष्ट्रेलिया नीस्वनागु खः । उगु इलय् नेपालीपिनिगु ल्याः २०० निसें ३०० ति थ्यनेधुंकल अष्ट्रेलियाय् ।

गुथि अष्ट्रेलियां गुकथं ज्या न्ह्याकल उबले ?

न्हापां गुथि अष्ट्रेलियां अनया नेपालीपिलिसे नापलायेगु ज्या, पिकनिक यायेगु ज्यालिसें सुं नेपालीपिं अष्ट्रेलियाय् वल धाःसा इमित एअरपोर्टय् पिकअप याःवनेगु ज्याय् ग्वाहालि यानागु खः । नेवाःत जक मखुसे नेपालं वइपिं सकल नेपाःमिपिलिसे गुथि अष्ट्रेलियां नापलायेगु ज्या यानाः दुःखसुख कालविल यायेगु यानावयाच्वनागु खः । उकिं आः वया अष्ट्रेलियाय् गुथि अष्ट्रेलियायात सकल नेपाःमिपिन्सं नुगलय् तयाः वयाच्चंगु दु ।

लिपा गुथि अष्ट्रेलियाया कार्यदिशा हिल धाइ नि ?

मखु, गुथि अष्ट्रेलिया थौकन्हय् अभ्र अन्वः विस्तार जूगु दु । गुथि अष्ट्रेलियाया छम्ह सक्रिय व्यक्ति थुगु गुथिया परिकल्पनाकार नरेन्द्र श्रेष्ठ मदयेधुंकाः छुं ईतक गुथि अष्ट्रेलिया निस्क्रिय जूगु खः । लिपा निलम प्रधानाङ्ग, महेन्द्र श्रेष्ठ व जिं थुगु गुथिया पूर्ण महसुस यानाः हाकनं पुनर्गठन याना । अले अष्ट्रेलियाया सरकार एन.एस.डब्ल्यु. स आधिकारिक दर्ता यानाः थुगु गुथि अष्ट्रेलिया न्ह्याकाः वयाच्वनागु दु । लिपा निर्दय् छक्वः हिलेगु कथं नायः ल्ययेगु ज्या यानाः । आःतकया दुने स्वम्ह थुगु गुथिइ नायः जुइधुंकल ।

सुसु जुइधुंकल ले नायः थुगु गुथिइ ?

एन.एस.डब्ल्यु स दर्ता जुइधुंकाः दकले न्हापां निलम प्रधानाङ्ग नायः जुयादिलसा व धुंकाः महेन्द्र श्रेष्ठ व आः सरुन ताम्राकार नायः जुयाच्वनादीगु दु ।

एन.एस.डब्ल्यु स दर्ता जुइधुंकाः आःतकया दुने छु छु ज्या यायेधुंकल थुगु गुथिं ?

एन.एस.डब्ल्यु स दर्ता जुइधुंकाः जिमिसं आपालं हे ज्या यानागु दु । जिमिसं नेपाली भाषा व नेवाः संस्कृति प्रबर्द्धन यायेगु ज्या नं न्ह्याकागु दु । म्हपूजाया सन्दर्भय्, जिमिसं अष्ट्रेलियाय् च्वपिं नेपाःमित छप्पं जुयाः म्हपूजा यायेगु ज्या आःतक नं न्ह्याकाः वयाच्वनागु दु । नेपाःया वरिष्ठ लोकंत्वाःम्ह गायक दीप श्रेष्ठयात अष्ट्रेलियाय् सःताः सांगितिक सवाःया नापनापं म्हपूजा याना । व धुंकाः अमेरिकाय् च्वनाच्वपिं लोकंत्वाःपिं म्येहालामिपिं संजीप प्रधान व सरिष्मा अमात्य प्रधानपिन्त अष्ट्रेलियाय् म्हपूजाया

न्हापां गुथि अष्ट्रेलियां अनया नेपालीपिलिसे नापलायेगु ज्या, पिकनिक यायेगु ज्यालिसें सुं नेपालीपिं अष्ट्रेलियाय् वल धाःसा इमित एअरपोर्टय् पिकअप याःवनेगु ज्याय् ग्वाहालि यानागु खः ।

नितिं सःताः न्ह्याइपुगु ज्याभवः यानागु दु । आः थौकन्हय् अष्ट्रेलिया च्वनाच्वपिं स्थानीय नेपाली कलाकारपिनिगु प्रबर्द्धन यायेगु ज्याया ग्वसाः ग्वयाच्वनागु दु । थुगु दँय् छगू बृहत काईट फेष्टिबल (चंगा चैत) या ज्याभवः नं यानागु दु । मेगु दँय् नं थथे हे निरन्तर न्ह्याकेगु ग्वसाः दु ।

थुज्वःगु ज्या यानाच्चंगु गुथि अष्ट्रेलियायात एन.आर.डब्ल्यु सरकारं छुं ग्वाहालि याःगु दु कि ?

आःतक रकड्युल काउन्सिल व कान्ताबेरी काउन्सिल आर्थिक व रकड्युलं थाय् बियाः ग्वाहालि यानाच्चंगु दु ।

गुथि अष्ट्रेलियां नेपालय् व्वःगु बैशाख १२ या तःभुखाचं पीडितपिन्त नं ग्वाहालि याःगु दु धाइ नि ?

अँ...जिमिसं गुथि अष्ट्रेलियाया प्रत्येक गुथ्यारपिनिगु छ्वाःया ज्याला मुंकाः १५,००० डलर व त्यं दूगु अष्ट्रेलियनपिं व अष्ट्रेलियाय् च्वपिं नेपालीपिनिगु ग्वाहालि कथं मुक्कं यानाः ५०,००० अष्ट्रेलियन डलर नेपालय् भुखाचं पीडितपिन्त ग्वाहालि यानागु खः । थुगु रकम सहिरुपं छ्यलेत गुथि अष्ट्रेलियाय् च्वनाः ज्या यायेधुंकूम्ह अष्ट्रेलियाय् नेपालीपिनिगु नुगः त्याकेत व सालेत ताःलाःम्ह गंगाबहादुर नेम्कूल थौकन्हय् नेपालय् जूगुलिं वय्कःयात जिम्मा बियागु खः । वय्कलं भुखाचं लिच्वः लाःगु साँखु, जल (हरि सिद्धि), बृंगमती, खप, सिन्धुपाल्चोक, सितापाइला, लुभू, सिद्धिपुर (थसि), सिन्धुली, दोलखा, खोना व तिस्टुङ पालुङथें जाःगु थासय् वनाः प्रभावकारी ज्या यानादीगु खः । जि व गुथि अष्ट्रेलियाया सकल जः दुजःपिं वय्कः नेम्कूलया ज्याप्रति लयेतायागु दु ।

गुथि अष्ट्रेलियां मानवीय ग्वाहालिया ज्याय् आपालं ग्वाहालि याःगु दु भुखाचं पीडितपिन्त । तर, नेपाल सरकारं छिबिपिन्सं छ्वयाहःगु सामानयात छुटे यायेत छुं ग्वाहालि मयाः धैगु न्यनेदु, गथे खः ?

खः, जिमिसं छ्वयाः हयागु नगद व व्यक्तिया ल्हाःतं छ्वयाहयागु सामान सहीरुपं पारदर्शी कथं गंगाबहादुर नेम्कूल किजां मेहनतया नापनापं दिलो ज्यान बियाः ज्या याःसां नं नेपाल सरकारं छुं ग्वाहालि याःगु जिमिसं मखना । सरकारं जिमित व नेपालय् च्वम्ह जिमि प्रतिनिधि नेम्कूल किजायात छुं ग्वाहालि याःगु मदु । भुखाचं पीडितया नितिं थनं छ्वयाहयागु सामान तक्कं एअरपोर्टया गोदामपाखें मविल । उगु सामान पिकयाः भुखाचं पीडितपिन्त बिइकेगु नितिं गंगा किजा सिडिओ व नेपाल सरकारतक थ्यंकल । यक्व दौडधूप यात । तर सरकारं छुं नं हालतय् ग्वाहालि मयात । उकिं गंगा किजा व गुथि अष्ट्रेलियाया जः दुजःपिलिसे सल्लाह यानाः अष्ट्रेलियाय् ल्यंदनीगु ग्वाहालिया सामानत स्थानीय अष्ट्रेलियन रेडक्रस व स्पीत फ्यामलीथें जाःगु ग्वाहालिमि संस्थायात हस्तान्तरण याना ।

न्ह्यव्वःम्ह : गंगाबहादुर नेम्कूल

आदिवासी जनजातिया सवालय् नेपाःया संविधानय् भ्रम व तथ्यत

छु थ्व संविधान संसारय् हे उत्कृष्ट खः ला ?

—मखु । नेपाःया संविधान सर्वोत्कृष्ट धकाः सरकारय् दुगु राजनीतिक पार्टीतपाखें प्रचार याःसां नं मेमेगु लोकतान्त्रिक देय्या संविधानय् दुथ्याकातःगु आदिवासी जनजातिया क्वय् न्हयथना कथंया महत्वपूर्णगु अधिकार तकं स्वीकार यानातःगु मदु ।

आत्म निर्णयया अधिकार/स्वशासन/स्वायत्तता/स्वायत्त क्षेत्रय् कर (Tax) कायेदइगु अधिकार सन् २००७ सं संविधानसभां निर्णय याःगु बोलिभियाया संविधानय् आदिवासी जनजातिया आत्मर्णयया अधिकार, स्वायत्तता व स्वशासनया अधिकार प्रत्याभूति याःगु दु । (धारा २, ३१, २७०, २८९ (२९६), कोलम्बियाया संविधान १९९१ सं आदिवासी भूमिइ स्वायत्तता, स्वशासन व कर (Tax) कायेगु अधिकार बियातःगु दु (धारा २८७)। मेक्सिकोया संविधानय् आदिवासीतय्गु स्वायत्तता व परम्परागत संस्थायात (Customary Institution) यात राजनीतिक प्रतिनिधिमुलक संस्थाया रुपय् मान्यता बियातःगु दु (धारा २)। पेरुया संविधानय् आदिवासीयात आर्थिक व प्रशासनिक स्वायत्तता बियातःगु दु (धारा २.१९)। भारतया संविधानं आदिवासी (ट्राइवल) तय्गु ब्यागलं प्रदेश/क्षेत्र (धारा २४४(१)(२) व २७५ न्याक्वःगु खक्वःगु अनुसूची) सं स्रोत, विकास, शिक्षा लगायत विषययात थःम्हं हे निर्णय याये दइगु व इमिगु भूमि अतिक्रमण (मेगु जाती हस्तक्षेप यायेगु वा न्याये मदइगु) कथंया संरक्षण यानातःगु दु । इथियोपियाया संविधानया धारा ३९ सं नेशन, नेशनलिटी व जनतायात निशर्त ब्यागलं च्वने फइगु तक्या आत्मनिर्णयया अधिकार बियातःगु दु । अमेरिकाया संविधानया धारा ८ सं कांग्रेसं विदेशी राज्यलिसे थें हे इण्डियन ट्राइब (अमेरिकी आदिवासी) ब्यागलं वाणिज्य (व्यापार लगायत) विषयसं निर्णय याये फु । अर्थात आदिवासीया ब्यागलं असीतत्वयात संविधानं मान्यता बियातःगु दु । अमेरिकाया सर्वोच्च अदालतं निगू चर्चित मुद्दात सन वि मेकिन्स र चैरोकी नेशन वि. जर्जिया सं आन्तरिकरूपं थःपनिगु भूमियात नियन्त्रण यायेगु अधिकार सार्वभौम नागरिकया रुपय् आदिवासीयात मान्यता बिउगु दु ।

लुमंकेबहःजूः न्हापाया संविधानसभाया राष्ट्रहीत संरक्षण समितिं सर्वसहमतिं तयार याःगु अवधारणापत्रय् आदिवासीतय्गु अधिकार सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय घोषणापत्र व आइ एल ओ कन्भेन्सन नं १६९ कथं आदिवासीतय्गु आत्मनिर्णयया अधिकारयात पारित याःगु खः । राज्य पुनर्संरचना समिति व उच्च स्तरीय आयोगं पहिचान सहितया प्रदेश, विशेष व संरक्षित क्षेत्र दयेकूगु खः । न्हापाया संविधानसभां पारित याःगु विषययात निक्वःगु संविधानसभां स्वामित्व काःगुलिं उगु विषययात वर्तमान संविधानय् तयेमाःगु जूसां नं दुथ्याकूगु मदु ।

भूमि तथा प्राकृतिक स्रोतय् अधिकार, नियन्त्रण व मञ्जूरी (अग्रिम सुसूचित स्वतन्त्र मञ्जूरी)या अधिकार : (क्यानाडाया संवैधानिक कानून १९८२ या सेक्सन ३५ सं आदिवासीतलिसे याःगु सम्झौता कथंया अधिकारयात लागू यायेगु संविधानमा सुनिश्चित याःगु दु । व हे कथं आदिवासीतयेगु लाकाःकाःगु भूमिया पूर्जा (Title) बिइगु व आदिवासीया मञ्जुरी विना भूमि काये मदइगु अधिकार संरक्षित याःगु दु । अर्जेन्टीनाया संविधानय् भूमियात सामूहिक स्वामित्वयात मान्यता बियातःगु दु छ (धारा ७५.१७) । बोलीभिया, भारतलगायत आदिवासीत दुगु देय्या संविधानं आदिवासीतय्गु भूमि तथा प्राकृतिक स्रोतया अधिकारयात मान्यता बिउगु दु । संविधानय् उल्लेख मजगु देय्त गथे कि फिलिपिन्स (Indigenous Peoples Rights Act), मलेसिया (Native Customary rights) मुख्य कानून (Organic Law) दयेका आदिवासीया परम्परागत भूमिइ सामूहिक अधिकारया प्रमाण पूर्जा बिइगु यानाच्चंगु दु । नापं भूमिइ याःगु छुं नं कथंया क्रियाकलाप आदिवासीया अग्रिम सुसूचित मन्जुरीविना याये मिले मजुइगु व्यवस्था याःगु दु । न्हापाया संविधानसभाया थीथी समितिं आदिवासीया भूमि नापं प्राकृतिक स्रोतया अधिकारयात मौलिक हकया रुपय् तयेगु अवधारणा पारित याःगु खः । तर वर्तमान संविधानय् अज्वःगु अधिकार दुथ्याकातःगु मदु । संविधानया धारा २५ सं जनतालिसे परामर्श हे मयासे राज्यं जनताया भूमि अधिग्रहण याये फइगु व्यवस्था याःगु दु । पुख्र्यौली भूमिइ अधिकार मदुगु व अनं विस्थापनय् लाःपिं आदिवासीतय्सं राजनीतिक, आर्थिक व सांस्कृतिक, भाषिक, इतिहास लगायतया पहिचान न्हंकाः भिगू आदिवासी जनजाति

समुदायत लोपन्मुख स्थितिइ थ्यंगु दु । जलविद्युत, निकुन्ज लगायतया विपेसया नामय् न्हयलाथे निर्णय व ज्या याना यक्व हे आदिवासीत विस्थापित जूगु दु नापं प्वाः घांलाका च्वनेत बाध्य जूगु दु । थःपनिगु अधिकारया खँ ल्हवनेवं राज्यं सेना प्रहरी लगेयाना यातना बिइगु व थातथलोसं शान्तिपूर्णरुपय् स्वतन्त्र कथं च्वनेगुलिइ तकं पंगः थनेगु ज्या यक्व थासय् जूगु दु । तर थ्व संविधानं आदिबसीयात थःगु भूमिइ स्वतन्त्र व सम्मानपूर्वक म्वायेगु अधिकार सुनिश्चित मयासे छुं नं इलय् विस्थापित यायेगु लँपु चायेकातःगु दु ।

आदिवासीतलिसे जूगु सन्धि, सम्झौताया संवैधानिक हैसियत दइगु : न्यूजिल्याण्डया संविधान १९८६ सं माउरी आदिवासीतलिसे जूगु १८४० या वाइटाङ्गी सन्धियात संविधानया स्रोत व संवैधानिक दस्तावेजया हैसियत बिउगु दु । इमिगु भूमिइ विशेष व राजनीति, आर्थिक, सामाजिक अधिकार बिउगु दु ।

आःया संविधानं आदिवासी जनजाति, मधेसी लगायतलिसे याःगु सम्झौताय् उल्लेख जूगु अधिकार गुगु खँ संविधानय् हे तयेगु धकाः सहमति जूगु खः उगु खँ तकं संविधानय् दुमथ्याकूगु कारणं संविधानया विरोधय् आन्दोलन जुयाच्चंगु खः । न्यय्खुम्हसिवें अज्वः मनूतय्गु ज्यान वने धुंकूगु दु । लिम्बुतलिसे जूगु १८३१ सन्धि नापं मेमेपिं आदिवासीतलिसे नेपाल निर्माणया नितीं जूगु सन्धीत संवैधानिक महत्वया विषय खः । अज्वःगु सन्धियात वेवास्ता याइगु अवस्थाय् अज्वःगु सन्धिपाखें स्वाःगु भूभागया बैधानिकताया न्हयसः ब्वलनी । तर अज्वःगु संविधानं उखेपाखे विल्कुल ध्यान छ्वःगु मदु । गुकिं याना देय् लिपा तक नं द्वन्द्वय् फसेजुइगु संभावना दु ।

धर्म निरपेक्ष संविधानसं प्रत्याभूत याःगु दु ला ?

वर्तमान संविधानया धारा ४ सं उल्लेख यानातःगु धर्मनिरपेक्षतायात स्पष्टिकरण प्रावधानसं “सनातर्नानिसे धर्म व संस्कृतिया संरक्षण व स्वतन्त्र” थप याना धर्मनिरपेक्षता धइगु हे हिन्दु धर्मया संरक्षण व स्वतन्त्रता धाइगु परिभाषा बिउगु दु । प्रज्ञा प्रतिष्ठानया परिभाषा कथं सनातन धायेबलय् “(१) आर्यतय्गु दथुइ प्राचीन इलनिसेंया मानवीय धर्म । (२) वेद, पुराण, मूर्तिपूजा आदिपाखें समर्थित थौकन्हय् चलेजुयच्चंगु हिन्दु धर्म” धकाः अर्थ बिातःगु दु । उकिं, थुगु संविधानं धर्म निरपेक्षता धइगु हे हिन्दू राष्ट्र धकाः पुष्टि याःगु दु । अन्तरिम संविधानय् घोषणा याःगु धर्मनिरपेक्षतायात थुगु संविधानं खारेज याना बिउगु दु । संसारया यक्व हे मुलुकय् संविधानतपाखें ९२ गू राष्ट्रयात धर्म निरपेक्ष घोषणा याःगु दु । जर्जियाया संविधानं धर्मयात ईकथंया नाला धर्मयात संविधानय् थाय् तकं बिइगु मदु । २६ गू देशय् धर्म सम्बन्धी दोधारे (धर्म सापेक्ष खः या निरपेक्ष) व्यवस्था याःगु दु । अथे विश्वय् हे धर्म निरपेक्ष राष्ट्र यक्व दु । धर्म व्यक्ति व समुदायया निजी मामिला खः । राज्यं छगू धर्मयात जक नालीगु अवस्थाय् मेमेगु धर्मालम्बीतय्त विभेद जुइगु जक मखु राज्य नश्लीयताया पक्षपाती जुइफु ।

छु थ्व संविधान समानुपातिक समावेशी जू ला ?

संविधानया धारा ४२ सं आदिवासी, आदिवासी जनजाति, थारु, मधेसी, नापं २१ गू समुदाययात छगू हे बक्सय् तया समावेशी सिद्धान्तया आधारय् राज्यया निकायसं सहभागीताया हक जुइ व्यवस्था याःगु दु । थ्व व्यवस्था अन्तरिम संविधानसिवें प्रतिगामी खः । अन्तरिम संविधानया धारा २१ सं आदिवासी जनजाति, मधेसी नापं ७ गू समुदाययात “समानुपातिक” समावेशी सिद्धान्तया आधारय् राज्यया संरचनाय् सहभागी जुइगु हक प्रत्याभूत याःगु खः । अथे हे धारा ३३ घ (१) सं राज्य संरचनाया फुक्क अंगय् समानुपातिक समावेशी धइगु खँ न्हयथनातःगु दु । वर्तमान संविधानसं समानुपातिक व राज्य संरचनाया फुक्क अंग धइगु खँक्वः चीकूगु दु । खस आर्य (५ पुचः) धइगु न्हूगु पुचः थप याःगु दु । धारा १८(३)या प्रतिबन्धात्मक खँग्वलय् मिसा, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारु, मुस्लिम, खसआर्य (५ पुचः) तकं याना २५ पुचःयात संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासया नितीं कानून बमोजिम विपेश व्यवस्था यायेगु खँ उल्लेख यानातःगु दु । थ्व व्यवस्था समावेशीया नितीं सभा (धारा ८४(२) व प्रदेश सभाया गठन धारा १७६ या उपधारा ६ कथं प्रतिनिधित्व याकेगु व्यवस्था याःगु दु । थुगु कथंया व्यवस्थात स्वल धाःसा थज खसआर्यया ५ गू पुचःया भाग सुना नं चीके मफइगु खने दु । उखे आदिवासी जनजातिया ऐनय् हे सूचीकृत दुगु ५९ व सूचीउन्मुख २५ याना मुक्कं ८४ गू पुचः, मधेसीया ३० गूसिवें व दलितया २७ सिवें अज्वः पुचःत दु । थुगु कथंया प्रत्येक

पुचःया प्रतिनिधित्व सुनिश्चित जूगु मदु । खुला प्रतिस्पर्धापाखें खस आर्य हे वइगु अले आरक्षणपाखें नं भाग हतेमजुइगु धायेबलय् आदिवासी जनजाति, मधेशी व दलितयात विभेद याःगु जुक मखु २५० दैनिसंया एकल जातीय वर्चस्व नं निरन्तरता बिउगु खने दु । मलेशियाया संविधानय् मले, भूमिपुत्र व आदिवासीयात नोकरी, शिक्षाआदिइ कोटा बियातःगु दु । भारतया संविधानय् आदिवासी जनजाति, दलित, व पिछडाबर्गयात राजनीति, शिक्षा व नोकरीइ आरक्षण कोटा बिउगु दु । दक्षिण अफ्रिकाया संविधानय् ऐतिहासिक विभेदय् लाकातःपिं हाकुपिं, आदिवासी, मिसापिं व अपाङ्गयात आरक्षण बिउगु दु । अमेरिकाय् अफ्रिकन अमेरिकन, आदिवासीआदि गुपिं विभेदय् लानाच्चंगु दु इमित सकारात्मक विभेदया नीति नालातःगु दु ।

थुकिं छु खने दु धायेबलय् संविधानय् सकारात्मक विभेद, आरक्षण थेंजाःगु ऐतिहासिक विभेद, संरचनागत बहिस्करणय् लाकातःगु दु । विभेद विरुद्ध हःगु मानव अधिकारया कानुनत पनं विभेदय् लाना समुदाययात सक्षम समुदाय बराबर दयेकेत आरक्षण, कोटा थें जाःगु उपाय नालेगु राज्यया दायित्वदुने लाःगु खः । राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक लगायत । राज्यया हरेक ख्यलय् खस आर्ययात छु सिद्धान्तया आधारय् आरक्षणया हकदार यात थुइकेफुगु अवस्था मदु । छु राज्यया भाषिक दमनय् लाःगु खः ला ? छु धार्मिक विभेदय् लाःगु खः ला ? छु इमिगु पुख्र्यौली जमिन भूमिसुधारया नामय् लाकाकाःगु खः ला ? छु मधेसय् थें हे अनागरिक दयेकेत्यंगु खः ला ? छु इमित पहिचानया आधारय् विभेद याःगु खः ला ? यक्व हे थज्वःगु न्हयसःत ब्वलनी । अयनं खस आर्य समुदाय आर्थिकरूपं गरिव जूसा इमिगु उत्थान आर्थिक विकासया ज्याभक्वःपाखें यायेफु । अथे यायेगु जरूरी नं जुइ कि न्यायया दृष्टिकोणं उकिइ विवाद नं जुइमखु । थुगु संविधानय् जारी लिपा आदिवासी जनजाति, मिसा, दलित, मधेशी लगायतयात निजामतिलगायतया ख्यलय् याःगु आरक्षण चीकेमाः धकाः सः तयेगु ज्या लोकसेवा आयोगया जिम्मेवार पदाधिकारीतय्सं इलय् ब्यलय् ल्हवानाच्चंगु दु । बहिष्करणय् लानाच्चंगु समुदायया मनूतय्सं लोकसेवाया परिक्षाय् आरक्षणया कारणं म्हो जूसां नं दुहां वने खनाच्चंगु अवस्थाय् आः उगु लुखा तकं बन्द यायेगु खेल सुरु जूगु खनेदु ।

छु संविधानं फुक्क समुदाययात समान हैसियत व अधिकार बिउगु दु ला ?

वर्तमान संविधानया धारा ४ सं यानातःगु धर्मनिरपेक्षताया परिभाषां नेपाःयात हिन्दू राष्ट्र दयेका बिउगु दु । धारा ७ सं देवनागरिक लिपिइ च्वइगु नेपाली भाषा (खय् भाय्) जक सरकार कामकाजया भाषा जुइगु व्यवस्था याःगु दु । उपधार २ सं प्रदेशया वुहसंख्यकं ल्हाइगु नेपाली भाषाया अतिरिक्त मेगु भाषयात प्रदेशया कानून बमोजिम प्रदेशया सरकारी कामकाजया भाषा निर्धारण यायेफइगु व्यवस्था याःगु दु । धारा २८७ सं भाषा आयोग दच्छ्या दुने दयेका प्रदेशय् सरकारी कामकाजया भाषा निर्धारण यायेत सुझाव बिइगु व उकिया अन्तिम निर्णय संघीय सरकार याइगु मातृभाषाया मान्यतायात भन जटिल याना बिउगु दु । नेपाःया आयोगतय्गु सुझाव कार्यान्वयन जुइमखु धइगु खँ न्हापानिसं अनुभव याये धुंकूगु हे खँ खः । थुगुकथं मातृभाषायात विभेद याःगु जक मखु सूचना, पहुँच, सेवासुविधा प्राप्तपाखें बञ्चित याना भाषिक संहार याःगु दु । धारा ३१ (५) सं कानून बमोजिम माभाषं शिक्षा काये दइगु, स्कूल चायेकेगु व संचालन यायेगु हक दइ धकाः च्वयातःगु दु तर सरकारं धाःसा छुं नं व्यवस्था व सरकारया ग्वहालि यायेगु दायित्व हे मदु । अन्तरिम संविधानं मातृभाषायात सरकारी निकाय व स्थानीय निकायया कामकाजया भाषा कथं छयलेगुलिइ पंगः थंगु मखु । भाषाया सवालय् विश्वय् यक्व हे बहुभाषिक देय्या संविधानं तःताजिभाषायात सरकारी कामकाजया भाषाया रुपय् मान्यता बियातःगु दु । दक्षिण अफ्रिकाया संविधानं १२ गू भाषा, स्वीजरलैण्डया संविधानं प्यंगू भाषा, भारतं २२ गू सरकारी भाषाया रुपय् मान्यता बियातःगु दु । वर्तमान संविधानं हिन्दूतयेगु पहिचानयात राष्ट्रिय पहिचानया संवैधानिक मान्यता बिया हिन्दू नश्लीय सर्वोच्चता कायम याःगु दु । गथे कि धारा ८ सं चन्द्रवंशी व सूर्यवंशीया राज्यया आभाष जुइगु कथंया ध्वाँय्, धारा ९ सं राष्ट्रिय जनावर सा, निशाना छापय् संस्कृत खँक्वः, रंग सिम्रिक कायम याःगु दु ।

त्यं ५ पेजय्

आदिवासी जनजातिया सवाल्यू...

४ पेजया ल्यं दुगु

वि. सं. १९१० या जंगबहादुरं हःगु हिन्दू वर्णाश्रमया आधारय् जातभात कानून “मुलुकी ऐन” सं तागाधारी (खसबाहुन) उच्च जाति, मतवाली (आदिवासी जनजाति)यात दास दयेके फइगु व मफइगु । दास दयेके मजिउपिन्त निगूगु दर्जाया नागरिक दयेकूगु खः । अथे हे उगु ऐनय् दलितयात धीमत्यागु समुदाय याःगु थें हे थुगु संविधानं खसआर्यया परिभाषा संविधानया प्रावधानय् हे तया सर्वोच्च संवैधानिक जाति याःगु दु । जनजातिया परिभाषा संविधानय् मयासे ऐन (आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन २०५८) सं जक याःगु दु । ऐनया हैसियत संविधानसिवें क्वय् जुइगु जुया आदिवासी स्वतः खसआर्यसिवें क्वय् दलितया परिभाषा नीतिइ याःगुलिं नीति संविधान व ऐन सिवें क्वय् जुइगु जुया दलितयात दक्ले क्वय्यागु दर्जा बिउगु खने दु । संविधानया धारा ५१ त्र (८) सं आदिवासी जनजातितयसं पहिचानसहित सम्मानपूर्वक म्वायेगु अधिकार । अवसर तथा लाभ, निर्णयसं सहभागी जुइगु अधिकार यात निर्देशक सिद्धान्तय् तया अर्थहीन याना बिउगु दु । थ्व अधिकारया हनन् जुल धाःसा अदालतय् न्हयसः तये मदइगु (धारा ५५) व्यवस्था याना पहिचान, प्रतिष्ठा (Dignity) व राजनीतिक अधिकारथें संवेदनशील मौलिक अधिकारयात कृण्डीत याःगु दु व आदिवासी जनजातियात निगूगु दर्जाया नागरिक दयेकूगु दु ।

छु थ्व संविधानं संघीयतायात सम्बोधन याःगु दु ला ?

संघीयता पिने उल्लेख यानातःगु दु तर दुने फुसुलू । संघीयता धइगु थःम्हं ल्ययागु आधारय् स्वायत्तता व साभेदारी शासन खः, गन संघ व प्रदेशया शक्ति व अधिकारयात संवैधानिक कथं इनातःगु दइ । संघं स्वायत्त प्रदेशया सहमतिइ मकासे याकःति कथं संविधान संशोधन याये दइमखु । संविधानया धार ५६ सं संघ, प्रदेश व स्थानीय तह याना स्वंगू तहया मूल संरचना स्वयेबलय् संघीयतायात सम्बोधन यायेत्यंगु थें खने दु तर वास्तविकता धाःसा पहिचान सहितया संघीयता मजूसे केन्द्रीकृत प्रशासनीक संघीयता जक जूगु दु । न्हापांगु संविधानसभां स्वीकार याःगु संघीयताया आधार खास याना पहिचान (जातीय/समुदायगत, भाषिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक निरन्तरता व भौगोलिक/क्षेत्रगत निरन्तरता)यात प्राथमिक व सामर्थ्य (आन्तरिक अन्तरसम्बन्ध व सामर्थ्य, पूर्वाधार विकासया अवस्था व सम्भावना, प्राकृतिक साधन व स्रोतया उपलब्धता, व प्रशासनिक

सुगमता)यात सहायक आधारया रुपय् कया पहिचानय् आधारित प्रदेश, स्वायत्त क्षेत्र, विशेष व संरक्षीत क्षेत्रयात जानीजानी बदनीयतपूर्वक सम्बोधन याःगु मदु । संविधानं संघीयतायात सम्बोधन याःगु मदु । संघियतायात कम्जोर यायेगु नितिं थुगु कथंया धारात तयातःगु दु । गथे कि धारा २७६ सं संघतपाखें सन्धि वा सम्झौता यायेगु अधिकारपाखें बञ्चित याना अन्तर्राष्ट्रिय हैसियत शुन्य दयेका बिउगु दु । धारा १२७ सं न्यायिक अधिकारपाखें बञ्चित याना एकात्मक न्यायपालिकायात मान्यता बिउगु । धारा २०३ सं आर्थिक प्रतिबन्ध लगेयाःगु । थ्व धारां प्रदेशयात कर उठेयायेगु, ऋण कायेगु व जमानत बिइगुलिं पंगः थना बिउगु दु, केन्द्र हे याइगु जूगु दु ।

धारा १७६ (६) सं व्यवस्थापिकीय अधिकारपाखें तर्क बन्देज लगेयाःगु दु संघया कानून बमोजिम जुइ धकाः थःगु नितिं कानून दयेकेगु ज्याय् तर्क बन्देज याःगु दु । संविधानया अनुसूचि ४, ५, ६, ७, ८ व ९ सं संघीयतायात संघीय अधिकारपाखें बञ्चित याःगु दु ।

आदिवासीतय्गु संवैधानिक आयोग गथे खः ?

आदिवासी जानजाति, थारु, मधेशी, मुस्लिम आयोगत संविधानय् उल्लेख यानातःसां थुगु आयोगत संवैधानिक (स्वतन्त्र) सरकारीया नियन्त्रणय् दइगु कथंया आयोग जक खः । मानव अधिकार आयोगं थें थुगु आयोगं सरकार विरुद्ध छुं नं ज्या यायेफइ मखु । मेखे आयोगया ज्या, कर्तव्य, अधिकार छु खः ? उल्लेख यानातःगु मदु । थुगु कथंया आयोगत भिर्दैय् पुनरावलोकन यायेगु उल्लेख यानातःगु दु । तर गठन गबले जुइ धकाः प्रष्ट यानातःगु मदु । अन्तरिम संविधानय् नं थज्वःगु आयोगत दुगु खः । गुदै तकया दुने नं उगु आयोगत गठन मयात । उकिया अर्थ थ्व आयोगत नं दयेकेगु हे मयायेफु ।

संवैधानिक आयोगत थें हे मानव अधिकार आयोग, महिला आयोग, निर्वाचन आयोग आदिया ज्या, कर्तव्य अधिकार प्रष्ट दु । इमिगु सिफारिस राज्यं मानेयायेमाःगु अवस्था दु । आदिवासी जनजाति, थारु, मधेशी, मुस्लीम आयोगत भंगः लायेगु नितिं जक दयेकूगु खने दु ।

छु थ्व संविधानं यक्व मौलिक हक सुनिश्चित याःगु दु ला ?

संविधानय् यक्व हे मौलिक हक प्रत्याभूति याःगु दु धकाः प्रचार प्रसार याःगु दु । ४७ गू मौलिक हकत मध्ये ४४ गू हक कानून

कथं जुइ धकाः च्यातःगु दु । कानून कथं जुइगु हक मौलिक हक जुइमखु । थ्व उधारो हक खः गुगु उपयोग याये खनी कि मखनी धइगु टुंगे यायेफइगु अवस्था मदु । संविधानया धारा ४७ सं स्वदैया दुने माःगु कथंया मौलिक हकत कार्यान्वयनया नितिं कानून दयेकेगु खँ न्हयथनातःगु दु । उकिया अर्थ स्वदै तक वा कानून दयेकेगु ज्या मजूतले न्हयाथेयाना नं मौलिक अधिकार हनन यायेत छुट् बियातःगु दु । विगतयात स्वल धाःसा आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिमया गुलिखे मौलिक हकयात थुगु संविधानय् प्रत्येक्ष वा अप्रत्यक्षरूपं बन्देज याःगु दु । गथे कि स्वतन्त्रताया हकदुने तयातःगु स्वतन्त्ररूपं न्वंवायेगु व बिचाः अभिव्यक्ति याये दइगु, राजनीतिक पार्टी व संघ संस्था चायेके दइगु, भेला जुइगु व उखेथुखे बने दइगु हकयात जातीय वा साम्प्रदायिक सदभाव कम यायेगु इत्यादी नामय् राज्यं लाका कायेफइगु अवस्था दु । अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थलसे स्वापू तल धाःसा राज्य विरुद्ध जासूसी याःगु अभियोगय् कारवाही यायेफइगु अवस्था दु ।

छु थ्व संविधानं मानव अधिकारप्रति प्रतिबद्धता व्यक्त याःगु दु ला ?

थुगु संविधानय् मानव अधिकारप्रति प्रतिबद्धता कार्यान्वयन मजुइगु प्रावधानत (प्रस्तावना व निर्देशक सिद्धान्त) सं तयातःगु दु । अन्तरिम संविधानसं नेपाल पक्ष दुगु अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारया कानूनयात प्रभावकारी कार्यान्वयन यायेगु राज्ययात दायित्व तोकेयाना तःगु खः (अन्तरिम संविधान २००७ (३३) ड) तर आःया संविधानया धार ५१ ख (३) सं नेपाल पक्ष दुगु अन्तर िष्ट्रिय सन्धि सम्झौतात कार्यान्वयन यायेगु धकाः शासन व्यवस्था सम्बन्धी नीति जक उल्लेख याना मानव अधिकारप्रतिया प्रतिबद्धता कमजोर दयेकूगु दु । मानव अधिकारया कानूनय् उल्लेख जूगु अधिकार उल्लंघन जुल धाःसा अदालतय् न्हयसः तये मदइगु कथं (धारा ५५) व्यवस्था याःगुलिं महासन्धि नं १६९, यु.एन.ड्रीप लगायतसं संरक्षित अधिकार उल्लंघन निरन्तर जुइगु खने दु । धारा १७ ((३) व (४) पाखें अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारया कानूनं प्रत्याभूत अधिकार उल्लंघन जुल धाःसा स्वतः अन्तर्राष्ट्रिय उजूरी यायेगु मानव अधिकारया कानूनं अधिकार बिइ तर संविधानया उल्लिखित धारातपाखें अन्तर्राष्ट्रिय उजूरी काइगु निकाय वा अदालतसं मुद्दा यंकीगु भ्बलय् राज्य विरुद्ध जासूसी याःगु अपराधी धकाः द्वपं बिइगु खने दु ।

||||| क्वचाल ||||

व्यवहारिक जीवन न्ह्याकेत मदयेकं मगाःगु शिक्षा

नासः (न्वचू, उद्घोष व एफ एम संचालन कला)

जाती भाषागत निकटता

ख) जाती भाषागत निकटता

थःगु जाती, भाषा, संस्कृति नाप स्वापू दुगु समाचार जुलकि थःगु हे समाचार कथं नाला तसकं चासो दयेकगु याइ । थःगु जातीया समाचार जुल धाःसा वा थःगु जातीया मनूया समाचार जुल धाःसा गुलि चासो तइगु खः मेगु जातीया समाचार वा मेगु जातीयाम्ह मनूया समाचार जुल धाःसा उलि चासो तइमखु । अथे हे थःगु भाषाया समाचार नं उगु हे कथं खः ।

संस्कृतिया सवाल्य् नं उगु हे कथं खः । उकिं थःगु

जाती, भाषा, संस्कृतिया समाचार यात न्यनामिं प्राथमिकता बिइ धकाः थुइकेमाः ।

ग) स्वार्थगत निकतता

थःगु स्वार्थ नाप स्वाःगु समाचार जुल धाःसा न्यनामिपाखें तसकं चासो तइ । गथे कि बजेट भाषणया इलय् कर्मचारीतय्सं तलब अप्वयेकीला धकाः तसकं चासो तइ । अथे बजाः भाः छु जुइ धकाः व्यापारितय्सं नं चासो तइ । छम्ह पत्रकार जुल धाःसा पत्रकारतय्त छुं जुल धकाः वःगु सामचारयात गुलि चासो तइ उलि कर्माचारीतय्त छुं जुल धकाः वःगु समाचारयात चासो तइमखु । व धइगु थःथःगु स्वार्थ नाप स्वानाच्चवंगुयात अप्वः प्राथमिकता बिइगु खः । उकिं स्वार्थगत निकटताया आधारय् नं समाचारया प्राथमिकातया विषय जुइ ।

सान्दर्भीकता

छुं नं खँ गुगु इलय् ल्वः धइगु खँ नं समाचारया महत्वपूर्णगु तत्वया रुपय् नाला कायेमाः ।

वा पिइगु ई असार साउन महिनाय् बुँज्या नाप स्वापू दुगु खँ बिल धाःसा व सान्दर्भीक जुल अले न्यनामिपनिगु नितिं चासोया विषय जुइ । बुँज्या बाय् वा पिइगु खँ मेगु इलय् चासोया विषय जुइमखु । मोहनि नखःया इलय् खा, हैं, दुगया भाः सकलसिगु चासोया विषय जुइ मेगु इलय् जुइमखु । अथे हे भुखाय् व्कःगु इलय् भुखाय् धइगु चासोया विषय जुइ ।

प्रभाव

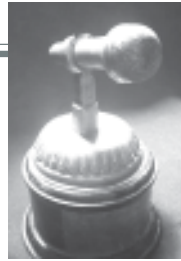
छुं नं घटना प्रत्यक्ष बाय् अप्रत्यक्ष रुपं गुलिसित प्रभाव लाकी धइगु खँया आधारय् नं

समाचारया प्राथमिकता बिइगु तत्वया रुपय् नाला कायेमाः । घटनापाखें गुलि मनूत जनजीवनय् प्रभाव लात बाय् छु भाषण गुलि मनूतय्त लिच्वः लाकल धइगु खँयात ध्यान बिइमाः ।

महत्वः

छुं नं संस्था बाय् पदय् दुम्ह अर्थात छुं जिम्मेवारी कयाच्चम्ह मनू नाप स्वापू दुगु विषय बाय् घटनाया आधारय् समाचारयात प्राथमिकता बिइगु ज्या जुइ ।

तःम्ह विद्यार्थी स्कूलय् भिगू सफू खुया काःगु समाचायातसिवें राजदूत पुस्तकालय वना सफू सुना नं मखंक म्हिचाये तःगु समाचार यात यक्व प्राथमिकता बिइगु याइ । छा्य् धाःसा न्यनामिया

श्रीकृष्ण महर्जन

चासोया विषय व तःधंम्ह मनूया सवाल्य् जुयाच्चनी ।

मानविय अभिरुचि

छुं नं अश्वाभाविक, अजूचाइपुगु, विरोधाभाषपूर्ण खँ मनूतय्गु चासोया समाचार जुइ । मनुखं खिचायात न्यात धाःसा, छम्ह मिसां छक्कलं प्यम्ह मचा बुइकल धाःसा बाय् निगः छ्छं दुम्ह मचा बुइकल धाःसा व मानविय अभिरुचिया खँ जुइ ।

समाचारयात प्रभाव लाकीगु मूमू तत्व

१) सम्पादक व समाचारदाताया स्वभाव व स्वार्थ
२) लगानीकर्ताया स्वार्थ
३) विज्ञापनदाताया स्वार्थ
४) स्टेशनया पहुँच
५) समाचार गुलि दु ?

६) सम्पादकीय नीति
७) न्यनामिपनिगु स्तर व थाय्
८) धेधेबल्ला
९) हिला वनाच्चंगु समाज
१०) ई ब्यः

समाचारया स्वरूप

गुलि नं समाचार वयाच्चनी व फुक्क समाचार यात ध्यान तल धाःसा निताजि स्वरूपया समाचारया रुपय् ब्वथले फइ । व खः औपचारि क व अनौपचारिक ।

औपचारिक स्वरूपया समाचार

बोलिचालिया भाय्सिवें पाक्क मानार्थ कथं भाय् छ्यलाय तयार याइगु समाचयातरयात औपचारिक समाचार धाइ ।
कथंहं.....

जय श्रेष्ठ 'महानायक' घोषित

— विजयरत्न —

नेपालभाषाया न्हापांगु ऐतिहासिक संकिपा 'सिलु'या हिरो जय श्रेष्ठयात आदिवासी जनजाति चलचित्र महासंघ आदिवासी जनजाति संकिपाया 'महानायक' घोषणा या:गु दु ।

महासंघया खुक्क:गु साधारण सभाया उलेज्याया भवलय जय श्रेष्ठयात नेपाल सरकार चलचित्र विकास बोर्डया नाय: राजकुमार र ईपाखे दसिपौ ल:ल्हासें आदिवासी जनजाति संकिपा ख्य:या 'महानायक'या उपाधि व्यूगु ख: । महासंघया नाय: अमृत सुनुवारया नाय:सुइ जूगु उगु साधारण सभाय बोर्डया नाय: राई मूपाहाँकथं भायादीगु ख: । महानायक घोषित जुयादीमह जय श्रेष्ठ संकिपा 'सिलु' नापनापं 'जीवनयात्रा', 'बांला:मह मयजु', 'सुन्दरी', 'रक्षा'यु हिरो जुया म्हितादी धुकल । मूपाहाँपाखे न्वचू वीगु भवलय नाय: राई नं थ: नं

छम्ह आदिवासी जूगुलिं थ:म्हेसिनं थ्व ख्य:या संकिपा ख्यलय खनेदयाचवंगु पंग:त चीकेत ग्वाहालि यायेगु खँ कनादिसे आदिवासी जनजाति भाय्या संकिपा धइगु नेपा:या मौलिक तजिलजि क्वबिनाचवंगु संकिपा जूगुलिं थ्व छुं छगु वर्गया जक मखुसे नेपा: देय्या हे न्हाय ख: धका: धयादिल ।

ज्याभवलय नेपाल चलचित्र कलाकार संघया नाय: रामकेशर बोगटी व चलचित्र विकास बोर्डया आदिवासी चलचित्र समितिया संयोजक युवराज मास्की मगर पिन्सं नं थ:थ:गु नुग:खँ तयादीगु ख: ।

ज्याभवलय भायादीपिन्त महासंघया न्वकू टोमा लामा लसकुस न्वचू बियादीगु ख: ।

यें देय्या ६३ त्वा:या दाफा गुरु, कजि व हामूपिन्त हन

नेपाल संवत् ११३६ न्हूदया लसताया भवलय नापं १२ भिनिक्क:गु राष्ट्रिय ज्यापु दिवस व य:मरि पुन्हीया लसताय पौष १६, बिहिवार येंया यट्खा बहालय छगु त:जिगु ज्याभव: जुल ।

कंकेश्वरी दाफा खल: समाजया ग्वसालय न्ह्या:गु उगु ज्याभवलय परम्परागत त्वा:या दाफा गुरु, कजि व हामूपिन्त हनेगु मू आजु न्ह्या:गु उगु ज्याभवलय उपप्रधान व परराष्ट्रमन्त्री नापं संघीय मामिला व स्थानीय विकासमन्त्री कमल थापाया मूपाहाँसुइ न्ह्या:गु ख: ।

उगु ज्याभव:या उलेज्या मूपाहाँ उपप्रधानमन्त्री कमल थापां त्वा:देवाय मत च्याका: यानादीगु ख: । अथेहे, उगु ज्याभवलय विशिष्ट पाहाँकथं संस्कृतिविद् डा. सत्यमोहन जोशी भायादीगु ख:सा अथेहे, सांसद नवीन्द्रराज जोशी, पूर्वमन्त्री तिर्थराम डंगोल, यें महानगरपालिकाया कार्यकारिणी अधिकृत रुद्रसिंह तामाङ भायादीगु ख: ।

हना ज्याभव: मूल समारोह समितिया कजि जुजुकाजी डंगोलया सभापतित्वय जूगु उगु ज्याभवलय येंदेय्या ६३ त्वा:या दाफा गुरु, कजि व हामूपिन्त हनेबह:पिं व्यक्तिपाखे खादा, स्वांमा:, व्यथालिं चिका: हंगु ख:सा मूपाहाँ भाजु थापां दसिपौ ल:ल्हानादीगु ख: ।

तपाईको टोलमा भएका घटना कीर्तिपुरको समाचार बनाउने हो भने तपाई एक कल फोन गर्नुस् हामी तपाईको टोलको समाचार कीर्तिपुरको समाचार बनाईदिनेछौं

कीर्तिपुरको चित्रण

किपुलिं पिदनाचवंगु कीर्तिपुर सन्देश वा:पौ व ज्वजलपा: वा:पौया ग्राहक जुइगु नितिं स्वापू तयादिसँ

कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
फोन नं.: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७

नेवा पुच: यु.ए.ई योमरी पुन्ही हन

नेवा:तयगु धार्मिक पर्व योमरी पुन्हीया लसताय नेवा पुच: यु.ए.ई न्ह्याइपुक गुँभवय न्यायेका: न्हूगु समितिया कार्यभार ल:ल्हात । २५ डिसेम्बर २०१५ शुक्रबार जाबेल पार्कय योमरी पुन्हीया भित्तुना कार्लविल यायेत ग्वसाग्व:गु गुँभवयल्यु निवर्तमान समितिया नायो रविन्द्र महर्जन नवगठित समितिया अध्यक्ष रामचन्द्र डंगोलयात सस्थाया खाता व नगद ल:ल्हा:गु ख: । नेवा:तसें छेंय् छेंय् विशेष कथं जाकि चुया योमरी दयेका नेवा:तसें लसता प्वंकीगु योमरी पुन्हीया दिनसें जनजातितयगु नं न्हूदें सुरु जुइ धका: रामचन्द्र डंगोल कनादिल । योमरीको अर्थ हो मन पर्ने रोटी हरेक दैय् मंसिर पूर्णिमाय् योमरी नया: नेवा:तसें योमरी पुन्ही हनीगु ख: ।

आदिवासी जनजाति महासंघ युएईया नायो डि आर तमूया मूपाहाँसुइ जूगु उगु ज्याभवलय एन आर एन युएईया नायो सुदिप कार्की नापं युएईया सामाजिक संघसंस्थाया पतिनिधिपिन्सं भित्तुना देछागु ख: । सस्थाया अध्यक्ष रामचन्द्र डंगोलया सभापतित्वय जूगु उगु ज्याभवलय न्वकू लक्ष्मण श्रेष्ठ स्वागत मन्तव्य व सुरेन्द्र श्रेष्ठ योमरी पुन्हीया महत्व बारे जानकारी बियादीगु ख: ।

बिचा: हायेका

जन्म: वि.सं.
१९७८ आश्विन

मदुम्ह प्राणमाया बज्राचार्य (द्य:मां)

मदुगु: २०७२
पुस ५ गते

थुगु संस्थाया सक्रिय दुज:पिं किरणकुमार बज्राचार्यया मां व शान्ति बज्राचार्यया माजु प्राणमाया बज्राचार्य (द्य:मां) वंगु पुस ५ गते ९४ दैय् मदुगुलिं श्रद्धाया छपास: स्वां देछासें बिचा: हायेकाचवना । थुगु दु:खया इलय दु:खंक:पिं छेंज:पिं सकसिनं संसारया अनित्य स्वभावयात थुइका धैर्य धारण याये फयेमा धका: आशिका यानाचवना ।

ज्ञानबहादुर महर्जन नेवा:

कृष्णभक्त महर्जन

संघरत्न बज्राचार्य

मनोज महर्जन

प्रो. पुर्णमान महर्जन

बुद्धकुमार महर्जन

डा. कविन्द्र बज्राचार्य

न्हुछेबहादुर महर्जन

गणेशमान महर्जन

विश्वमुनि बज्राचार्य

चिलिन चिगाङ्ग, प्रमोशन, नेपा:

किपू शाखा परिवार

ज्वजलपा वा:पतिइ छिगू चिनाखँ/बाखँ/हाइकू विज्ञापन व मेमेगु च्वसू पिथनेगु जूसा जिमित स्वापू तयादिसँ

सकलसिगु मंका: स:

ज्वजलपा वा:पौ

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३ फोन ल्या: ४३३३००७, ९८०८६२६४२० ई-मेल : kirtipur_sandesh@live.com